gemeente Cuijk

Nieuwsbrief SOCIAAL DOMEIN

13

Ondersteuning voor gedupeerden van de toeslagenaffaire

Door: Erna van Ommen, Wmo-consulent bij CGM

Het kabinet is er om gevallen en ook nu beheerst het nog dagelijks het nieuws: de toeslagenaffaire. Het verhaal is inmiddels bekend, duizenden ouders die in het verleden kinderopvangtoeslag ontvingen hebben die terug moeten betalen. Hierbij werden redenen opgevoerd als het niet hebben gezet van de juiste handtekening, het niet overleggen van precies alle nota's of frauduleus handelen. De oorsprong voert al terug naar 2005.

In de jaren 2010 – 2011 is vervolgens gestart met een strengere aanpak omdat de Bulgarenfraude aan het licht kwam (bendes die zich op nep-adressen in Nederland inschreven en zo de diverse toeslagen aan konden vragen) en eerder al waren er signalen van opgeschroefde urendeclaraties van "oppas-oma's. Al in 2013 kwamen er signalen dat er ouders zijn die ernstig gedupeerd werden door deze aanpak, maar pas in 2019 werd de enorme omvang duidelijk en is vastgesteld dat de jacht op fraude is doorgeslagen. In 2020 heeft de Kamer een voorstel goedgekeurd om te starten met een hersteloperatie om gedupeerden te compenseren en het vertrouwen te herstellen.

"In 2020 heeft de Kamer een voorstel goedgekeurd om te starten met een hersteloperatie om gedupeerden te compenseren en het vertrouwen te herstellen"

De hersteloperatie

Deze hersteloperatie ligt nu in handen van de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen. Gedupeerden kunnen zich hier melden, waarna zij een traject ingaan. Kort gezegd wordt er eerst middels een lichte toets vastgesteld op men tot de gedupeerden behoort. Indien dit het geval is wordt de Catshuisregeling uitbetaald, ofwel een compensatiebedrag van € 30.000,-. Vervolgens kunnen gedupeerden

aangeven of ze hiermee voldoende geholpen zijn of niet, zo niet dan vindt een Integrale beoordeling plaats. Hier krijgt de gedupeerde een Persoonlijk Zaak Behandelaar toegewezen. Na deze beoordeling zijn nog diverse regelingen en noodvoorzieningen mogelijk, afhankelijk van de rede van de terugvordering en persoonlijke omstandigheden. Ook kan men in bezwaar gaan na de uiteindelijke beschikking, of zich wenden tot de Commissie Werkelijke Schade.

De rol van de gemeente

Er ligt een samenwerkingsverband tussen de Belastingdienst en de VNG om ook ondersteuning te bieden die dichter bij de gedupeerden ligt. Hiervoor zijn alle gemeenten gevraagd een tweetal contactpersonen aan te wijzen om deze ondersteuning vorm te geven. CGM werkt hierin als één organisatie en onze contactpersonen zijn Jacqueline van Zutphen op beleidsniveau en op uitvoeringsniveau ondergetekende. Een aparte tak die in het leven is geroepen is die rondom het Moratorium. Dit betekent dat de mogelijkheid bestaat om de aflossing op publieke schulden tijdelijk op te schorten. Contactpersoon hierin is Bianca Leerkes. Bianca en ik hebben van de Belastingdienst lijsten ontvangen van degenen die zich als gedupeerden hebben gemeld en die wonen in de gemeenten Cuijk, Grave en Mill. Deze lijsten worden tweewekelijks aangevuld met nieuwe melders. Mijn taak hierin is om al deze mensen persoonlijk te benaderen en te vragen of er verdere behoefte is aan hulp of ondersteuning. Deze hulp kan breed zijn en zich over diverse leefgebieden uitstrekken, zoals schulden, inkomen, mentale ondersteuning, huisvesting of opvoeding.

Positieve eerste ervaringen

Mijn ervaringen tot nu toe zijn indrukwekkend, maar overwegend positief. In totaal heb ik nu voor heel CGM 50 mensen op de lijst staan, waarvan ik ongeveer de helft heb benaderd. Ik was aanvankelijk wat huiverig; mensen hebben toch negatieve ervaringen met de overheid, zouden ze er wel op vertrouwen dat ik echt van de gemeente ben en niet iemand die uit is op hun net overgemaakte compensatieregeling? Ook voel ik het als een flinke verantwoordelijkheid want ik wil als vertegenwoordiger van de overheid geen fouten maken. Ik voel me onderdeel van de missie om het vertrouwen in de overheid weer te herstellen en ben me bewust van het feit dat ik hierin zorgvuldig moet handelen, moet doen wat ik beloof en mensen het gevoel moet geven dat er naar ze geluisterd wordt.
Tot op heden reageert echter iedereen die ik heb benaderd positief en dankbaar. De werkwijze is dat ik uitleg waarom ik bel en het aanbod doe voor verdere hulp. Van te voren heb ik gekeken of de naam van mijn lijst ook voorkomt op de lijst van het moratorium, zodat ik die schulden mee kan nemen in het gesprek. Als men ondersteuning wil plan ik een apart gesprek in waarin dieper ingegaan wordt op de problematiek op de diverse leefgebieden en zoeken we, op de manier van de keukentafelgesprekken, naar mogelijkheden om ondersteuning te bieden. Tot op heden zijn er van de 25 mensen 2 gedupeerden die van deze hulp gebruik hebben gemaakt. De overige mensen geven veelal aan dat de meeste problemen nu achter hen liggen. Mensen bevinden zich in verschillende fasen van het traject van de Uitvoeringsorganisatie, een aantal heeft de € 30.000,- al ontvangen, een groot aantal (nog) niet, vooral de mensen die zich later hebben gemeld. Voor de meeste mensen is dit de laatste stap van een periode die soms voor veel ellende heeft gezorgd. Ook dit varieert sterk, voor sommigen heeft het weinig impact gehad en is het leven min of meer gewoon doorgegaan. Voor anderen is de impact veel groter,

"Er ligt een samenwerkingsverband tussen de Belastingdienst en de VNG om ook ondersteuning te bieden die dichter bij de gedupeerden ligt"

met voorbeelden als gedwongen moeten verhuizen naar de andere kant van het land, gedragsproblemen bij de kinderen, verlies van werk omdat men de kinderopvangtoeslag niet meer aan durfde te vragen en veel stress. Veel mensen die geconfronteerd werden met de terugvorderingen zijn de oorzaak toch eerst bij zichzelf gaan zoeken en waren bang dingen fout te doen. Daarom betaalden ze de overheid vaak ook maar terug, maar gingen hiervoor wel persoonlijke schulden aan. Ook nu is de stress soms nog groot en het vertrouwen verdwenen. Zo is er iemand die echt niet verder gaat onderzoeken of hij voor kwijtschelding in aanmerking komt, zijn leven is net nu zo in evenwicht dat hij met zijn betalingsregeling rond komt en weet wanneer het klaar is. Een nieuwe procedure kost te veel stress. Overigens heeft hij zich gelukkig wel gemeld om voor de € 30.000,- in aanmerking te komen.

Als mensen geen behoefte hebben aan een vervolggesprek kijk ik of ik mensen nog met eenduidiger vragen verder kan helpen. Zo wijs ik ze soms op de gratis rechtsbijstand die voor de gedupeerden in het leven is geroepen of heb ik contact met de woningstichting om te kijken of er wat mogelijk is op woongebied. Ook heb ik contact met sociale zaken om te kijken of er ergens bijzondere bijstand voor verstrekt kan worden of vraag ik hen of men als gedupeerde in aanmerking kan komen voor een traject naar werk. Gedupeerden die wel voor een vervolggesprek in aanmerking wilden komen zijn doorgeleid naar organisaties die intensiever en breder hulp kunnen bieden.

Ontwikkelingen

De hele operatie is nog in ontwikkeling en er moet voortdurend worden ingespeeld op nieuwe zaken die zich voordoen en fouten die gemaakt worden, zoals het recente bericht dat een groot aantal mensen ten onrechte een negatieve uitslag heeft gekregen op hun aanvraag voor de compensatieregeling. De bemensing van de Uitvoeringsorganisatie is nog niet op orde; er wordt nog volop geworven, zodoende hebben nog niet alle gedupeerden een Persoonlijk Zaak Behandelaar (wel kan men zich wenden tot het Serviceteam Gedupeerden Kinderopvangtoeslag 0800-2358358). Er is nog geen uitsluitsel over de kwijtschelding van publieke schulden en ook de procedure met betrekking tot niet-publieke schulden is nog niet helder.

Voor nu geldt dat wij als gemeenten ruimhartig mogen kijken, we hoeven de causaliteit niet tot in detail te onderzoeken. We hebben iedere 2 weken even overleg met een wat groter team van collega's die betrokken zijn zodat we goed kunnen afstemmen. Voor uitvoering en inzet van voorzieningen zal de gemeente volledig worden gecompenseerd. Het gaat nu om het herstellen van het vertrouwen en mensen het gevoel geven dat ze weer serieus worden genomen. Het is voor mij een mooie taak om hierin een schakeltje te mogen zijn.

"Veel mensen die geconfronteerd werden met de terugvorderingen zijn de oorzaak toch eerst bij zichzelf gaan zoeken en waren bang dingen fout te doen"

Werk

Bron: Suite Sociaal Domein

Aantal mensen in een re-integratietraject

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	527	527	523	489	512

(*) Per 1 januari 2018 heeft elke uitkeringsgerechtigde een re-integratie traject. Een uitkeringsgerechtigde kan daarbij meerdere soorten re-integratie trajecten hebben. Vóór 1 januari 2018 werd enkel een traject ingezet wanneer de cliënt geactiveerd en/of bemiddelbaar kon worden.

Toelichting

Het aantal inwoners in een re-integratietraject blijft relatief stabiel. Vanwege de coronamaatregelen is het beperkt mogelijk om diverse re-integratietrajecten te starten.

Inkomen

Bron: Suite Sociaal Domein

Aantal uitkeringen

Betreft Participatiewet (waaronder ook Bbz-uitkeringen en de IOAW/-Z-uitkeringen).

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	392	388	370	377	381

Aantal mensen met een uitkering

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	447	445	424	425	428

Toelichting

Langzaam is het beeld dat de aantallen uitkeringen gaan oplopen. Daarnaast is de dienstverlening aan de klanten al meer dan een jaar beperkt en dat heeft uiteraard gevolgen voor de uitstroom. Elkaar niet in het echt kunnen zien maakt het in sommige gevallen moeilijker om klanten te bemiddelen uit de uitkering. Ook is de taakstelling van statushouders dit jaar verdubbeld ten opzichte van vorig jaar. Deze laatste doelgroep is meestal niet gelijk bemiddelbaar uit de uitkering.

Jeugd

Aantal aanmeldingen jeugdigen

	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
5 gemeenten Land van Cuijk	303	319	318	392	404

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	83	99	93	124	128

Bron: Suite Sociaal Domein

Toelichting

Het aantal aanmeldingen jeugdigen betreft het aantal aanmeldingen bij de Poort Jeugd. Deze leiden niet in alle gevallen tot het inzetten van een voorziening. In de gemeente Cuijk is er sprake van een lichte stijging van het aantal aanmeldingen ten opzichte van het 4de kwartaal van 2020. De gemiddelde stijging in aanmeldingen gedurende 2020 zou verklaard kunnen worden door de investering in bekendheid van het CJG en de toegankelijkheid van de website, waardoor men ons beter weet te vinden. Tevens kan corona hier ook een rol in hebben gespeeld, gezien in december de scholen weer een aantal weken gesloten zijn geweest en dit het welzijn van jeugdigen heeft beïnvloed.

Aantal jeugdigen met een voorziening

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	480	469	486	480	503

Bron: Suite Sociaal Domein

Toelichting

In het 1ste kwartaal van 2021 is er sprake van een stijging van het aantal jeugdigen met een voorziening ten opzichte van het 4de kwartaal van 2020. We zien met name een stijging in voorzieningen bij de jeugd ggz. Overige vormen van hulp blijven stabiel of laten zelfs een lichte daling zien (bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp). De stijging van ggz problematiek is een landelijke trend die we met name sinds de coronapandemie zien. De ggz instellingen geven ook aan dat door het grote aantal aanmeldingen wachtlijsten zijn ontstaan. Onlangs heeft het Rijk ook extra geld beschikbaar gesteld om de wachtlijstproblematiek bij de ggz instellingen aan te pakken.

Verwijzers jeugdhulp per nieuw indicatie-advies

5 gemeenten Land van Cuijk	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Gemeente	297	269	242	325	571
Huisarts	271	154	172	219	280
Jeugdarts	14	5	9	8	23
Gecertificeerde Instelling	86	62	58	61	120
Medisch Specialist	12	10	14	22	19
Rechter, RvdK of Off. V Just.	49	84	61	58	60
Leeg	44	32	21	36	12
Eindtotaal	**773**	**616**	**577**	**729**	**1.085**

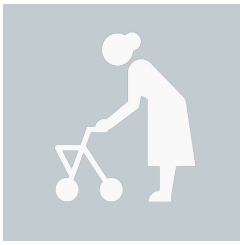
Cuijk	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Gemeente	78	66	71	89	156
Huisarts	84	48	61	63	68
Jeugdarts	4	0	4	2	11
Gecertificeerde Instelling	29	20	21	27	40
Medisch Specialist	5	1	6	8	6
Rechter, RvdK of Off. V Just.	21	38	27	15	15
Leeg	14	2	8	13	4
Eindtotaal	**235**	**175**	**198**	**217**	**300**

Bron: Suite Sociaal Domein

Toelichting

52% van de verwijzingen zijn in het 1ste kwartaal van 2021 gedaan door de gemeente, tegen 22% door de huisartsen. Procentueel zien we ten opzichte van het 4de kwartaal van 2020 een lichte daling in het aantal verwijzingen door de huisarts. Binnen de gemeente Cuijk wordt gewerkt met de pilot Huisartsen, deze heeft als doel het aantal verwijzingen via huisartsen te verlagen. De totaalcijfers laten een procentuele daling zien in de doorverwijzingen via de huisarts vanaf eind 2019. De daling zet zich ook in het 1ste kwartaal van 2021 door.
Het totaalbeeld van het aantal verwijzingen door de huisarts lijkt nog steeds aan de hoge kant te zijn ondanks de gestarte pilot. Echter is dit een vertroebeld beeld doordat dit vooral herindicaties en verlengingen betreft. Als een huisarts immers ooit een indicatie heeft afgegeven blijft op de herindicatie/verlenging nog steeds de verwijzing van de huisarts staan.
Het (totaal) aantal nieuwe indicaties wijkt in het 1ste kwartaal van 2021 naar boven af. Dit komt mede doordat er vanaf 1-1-2021 gewerkt wordt met nieuwe inkoopcontracten en er omwille hiervan verschillende indicaties zijn omgezet. Deze zijn dus beëindigd in december 2020 en weer gestart in januari 2021. Deze omzetting kan ook een invloed hebben op de verdeling per verwijzer.

Wmo

Aantal mensen met een voorziening

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	1.323	1.351	1.370	1.371	1.389

Bron: Suite Sociaal Domein (op basis van genomen besluiten Wmo)

Toelichting:
Er is een stijgende lijn van mensen die een beroep doen op een Wmo voorziening. Op voorzieningen niveau betreft het met name de materiële maatwerkvoorzieningen, zoals vervoer, trapliften en de Wmo vervoerspas voor de Regiotaxi. Het gebruik van de (immateriële) maatwerkvoorzieningen, zoals de individuele ondersteuning en dagbesteding is overigens niet gestegen. Binnen de voorziening individuele ondersteuning is sprake van afschaling naar een lichtere vorm van ondersteuning.

Inkomensondersteuning

Bron: Suite Sociaal Domein

Aantal mensen met inkomensondersteuning

Onder Inkomensondersteuning vallen de volgende minimaregelingen:
- Reductieregeling
- Individuele inkomenstoeslag, Individuele studietoeslag, Bijzondere bijstand

Reductieregeling

Betalingen

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	92	80	25	18	88

Aantal mensen

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	214	164	51	29	187

Toelichting:
Het aantal mensen en betalingen t.a.v. de reductieregeling kan van elkaar verschillen. Dit heeft ermee te maken dat een betaling aan één gezin telt als één betaling, maar een gezin per definitie uit meerdere personen bestaat (de reductieregeling wordt immers per persoon toegekend en kan aangevraagd worden voor zowel de volwassenen als de kinderen uit een gezin).

Zoals gebruikelijk zien we in het eerste kwartaal van het jaar de meeste aanvragen voor de Reductieregeling. Gezien inwoners hier één keer per jaar recht op hebben, vragen zij vaak op hetzelfde moment (begin van het jaar) aan. Voor wat betreft het aantal betalingen in het eerste kwartaal 2021 zitten we op ongeveer hetzelfde niveau als 2020.

Bijzondere Bijstand, Studietoeslag en Individuele Inkomenstoeslag
Aantal mensen

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	163	287	205	223	233

Bron: Suite Sociaal Domein

Bijzondere Bijstand, vergoeding exclusief Studie- en Individuele Inkomenstoeslag
Aantal cliënten betalingen

Financiële transactie. Inrichtings-/woonkosten, Kinderopvang, Levensonderhoud, (Aanv) Medische kosten, Medische kosten, Toeslag zorgkosten alleenstaande (ouder), Vervoerskosten

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	218	234	195	193	191

Bron: Suite Sociaal Domein

Bijzondere Bijstand vergoeding Individuele Inkomenstoeslag
Aantal cliënten betalingen

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	93	49	36	36	51

Bron: Suite Sociaal Domein

Bijzondere Bijstand vergoeding Studietoeslag
Aantal cliënten betalingen

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	3	3	0	0	0

Bron: Suite Sociaal Domein

Toelichting:
Op grond van het eerste kwartaal lijkt er sprake te zijn van een lichte daling in het gebruik van de minima regelingen.

Schuldhulpverlening

Aantal huishoudens in schuldhulpverleningstraject

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	150	144	145	144	150

Dossier actief op de laatste dag van het kwartaal

Bron: Plangroep/EOS

Toelichting:
Het aantal huishoudens in schuldhulpverlening zit op niveau eerste kwartaal 2020. Het project vroegsignalering laat nog geen grote stijging zien. Vanwege de coronacrisis is de verwachting wel dat schulden oplopen en landelijk zien we dat inwoners een drempel ervaren om schuldhulpverlening in te schakelen vanwege de coronacrisis. We zijn in overleg met stakeholders zoals Plangroep om te bezien op welke wijze we de doelgroep beter kunnen bereiken.

Bron: JVS

Leerlingenvervoer

Aantal kinderen met vervoer

Betreft aantallen kinderen dat gebruik maakt van leerlingenvervoer in het schooljaar 2018-2019-2020-2021.

Gemeente	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020	1e kw 2021
Cuijk	113	113	98	106	106

Toelichting:

Het lijkt erop dat er dit schooljaar minder leerlingen gebruik gaat maken van een vorm van leerlingenvervoer, in vergelijking met vorig schooljaar. We zijn ondertussen weer gestart met de voorbereidingen met het traject zelfstandig reizen.

6 vragen aan...

Wie ben je?
Ik ben Erna van Ommen, 52 jaar, ik woon in Malden met mijn man en 2 nog inwonende zoons van 19 en 21 jaar.

Wat doe je bij de werkorganisatie CGM?
Ik ben consulent WMO bij team Cuijk. Ik voer keukentafelgesprekken (nu alweer meer dan een jaar telefonisch vanuit mijn zolderkamertje thuis) naar aanleiding van een melding van een inwoner en kijken daarin samen hoe aanwezige beperkingen het best gecompenseerd kunnen worden. Zo nodig geven we indicaties af voor een maatwerkvoorziening op basis van de WMO.

Hoe ziet een gemiddelde werkdag er voor jou uit?
Geen dag is hetzelfde. Standaard staan er wel een of meer gesprekken gepland, en daarbij hoort de nodige voorbereiding en daarna het uitwerken. Bij een nieuwe melding schrijf ik een gespreksverslag wat wordt verstuurd naar de inwoner. Daarnaast heb ik veel overleg met zorgaanbieders op de diverse werkgebieden, zoals met de leveranciers van hulpmiddelen, met persoonlijk begeleiders van inwoners, met contactpersonen van de dagbesteding en de huishoudelijke hulp, enzovoorts. Bij complexere situaties organiseren we een MDO, soms in het kader van Blikveld360, waarbij de inwoner zelf ook aanschuift in het overleg en er integraal gekeken wordt wat de inwoner wenst, zelf kan en nog nodig heeft. Natuurlijk hebben we 2 wekelijks ons (online-)overleg, hebben we regelmatig een cursus of een voorlichting om onze kennis up-to-date te houden en proberen we onderling als collega's zo goed en zo kwaad als het gaat de verbinding te houden via telefoon of beeldscherm.

Waar loop je wel eens tegenaan in je werk?
Het spanningsveld tussen de altijd terugkerende boodschap van stijgende kosten en tekorten op de begroting, en daartegenover de langere levensverwachting, de roep om inwoners zo lang mogelijk thuis te laten wonen en de uitbreiding van taken de laatste jaren, met als gevolg een stijging in meldingen, en van maatwerkindicaties. Onlangs zag ik in dit kader een item bij Radar, waarbij het ging om de verschillen in zorg tussen de verschillende gemeenten, waarbij er in sommige gemeenten echt sprake was van zeer schrijnende gevallen en in mijn ogen zeer noodzakelijke hulp werd afgewezen. Gelukkig hoeven wij hier niet op die manier te denken, het lijkt me vreselijk om op die manier je beroep te moeten uitvoeren.

Wat vind je het leukste aan je werk of waar ben je trots op?
Het leukste vind ik dat er binnen de WMO toch heel veel kan en dat je, binnen de kaders natuurlijk, creatief kunt zijn en soms samen met de inwoner en zorgaanbieders op hele andere oplossingen komt dan dat men in instantie in gedachten had. Dit hoeft lang niet altijd een WMO maatwerkvoorziening te zijn, ook in het voorliggende veld is veel voorhanden om mensen te activeren, te vervoeren, te ondersteunen, sociale contacten aan te laten gaan enz.

"Het leukste vind ik dat er binnen de WMO toch heel veel kan en dat je creatief kunt zijn"

Wat zou je de Raad mee willen geven met betrekking tot je beleidsterrein?
Zie hiervoor mijn antwoord op vraag 3, ik hoop dat wij als consulenten als uitgangspunt de zorg naar de inwoner als leidraad kunnen blijven hanteren, en dat niet het financiële aspect steeds meer op de voorgrond komt te staan.

Daarnaast zou ik leden van de Raad uit willen nodigen om, als het weer kan, een kijkje te komen nemen bij ons op de werkvloer, om verder kennis te maken, en ik zou graag onze werkwijze, procedures enz, verder willen laten zien als daar nog vragen over zijn.